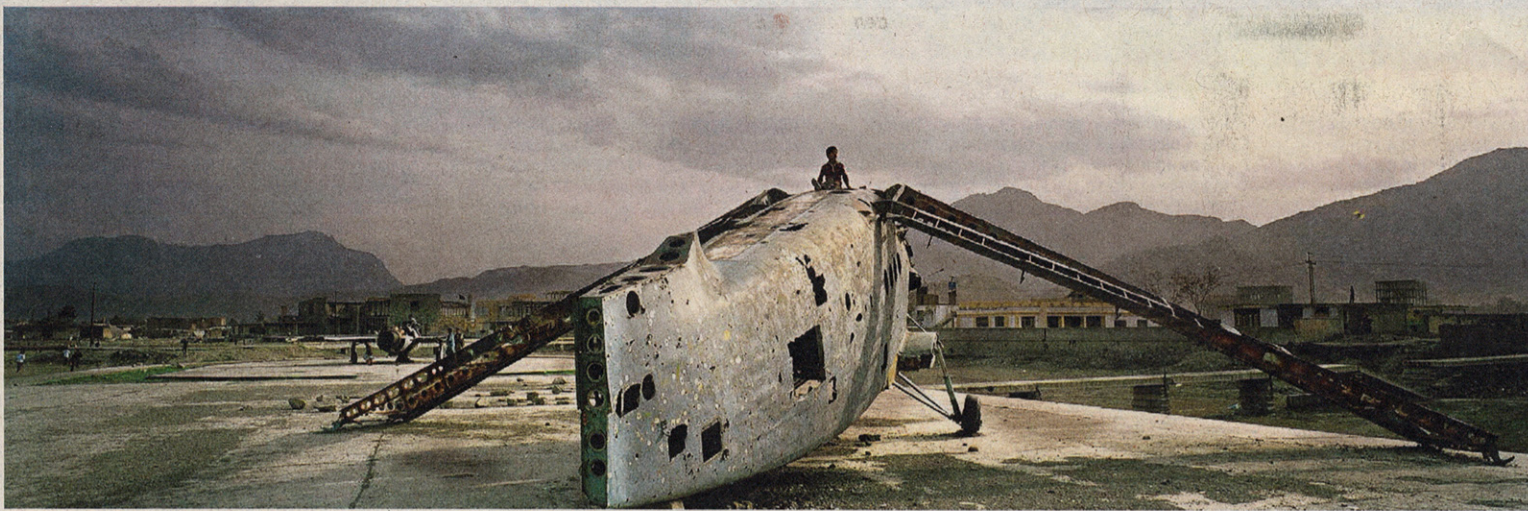

Magnumfotograaf **Carl De Keyzer** (50) met expo 'Trinity' te gast in het Gentse S.M.A.K.

FOTOS MAGNUM / CARL DE KEYZER

Leuk om met mijn foto's thuis te komen

■ Foto's uit de expo *Trinity* van Carl De Keyzer, met een eigenzinnige kijk op thema's als macht en oorlog.

Vanaf juli begint Magnumfotograaf Carl De Keyzer voor zijn nieuwste project aan een rondreis langs de Europese kustlijn. Tussendoor werkt hij aan een fotoboek over Congo dat begin volgend jaar moet verschijnen. Maar voorlopig is hij eerst nog een paar dagen in het Gentse S.M.A.K. te vinden. Daar kun je vanaf dit weekend immers naar *Trinity* gaan kijken, een project waar De Keyzer maar liefst vijftien jaar aan werkte. DOOR PIETER DUMON

GENT • Vijftien jaar. Voor een fotografisch project is dat een eeuwigheid. En toch neemt De Keyzer niet graag het woord 'levenswerk' in de mond wanneer hij het over Trinity heeft. "Ik heb Trinity altijd als een soort tussendoorproject beschouwd. Iets wat ik onmogelijk in de twee à drie jaar die ik normaal voor een project uittrek, kon afkrijgen. Telkens als ik de voorbije jaren even niets te doen had, werkte ik aan Trinity."

Het opzet was dan ook behoorlijk ambitieus. De Keyzer wou het met *Trinity* over de alomtegenwoordigheid van macht en geweld hebben. Een thema dat hij, in de traditie van de klassieke schilderkunst, in een drieluik goot. Het eerste deel focust op machtsveranderingen, in het tweede deel draait alles om oorlogstaferelen en in het derde deel neemt De Keyzer zijn publiek met foto's vanuit het Chinese en het Europese Parlement en de Amerikaanse Capitol Hill mee naar de coulissen van de macht. Die drie luiken werden vorig jaar in een fotoboek en een daaraan gekoppelde expositie gegoten.

"Ik had die expositie heel graag in België in première zien gaan", vertelt De Keyzer. "Ik trek voor mijn projecten meestal naar het buitenland en dan vind ik het leuk om met de foto's die ik daar maak in eigen land te kunnen thuiskomen." De voorbije jaren was het S.M.A.K. zowat de vaste stek van De Keyzer geworden. "Ik kon het heel goed met Jan Hoet vinden. Ik sprak met hem af, legde hem uit waar ik mee bezig was en na vijf minuten was alles in knip en kruik." Maar met Hoets opvolger Peter Doroshenko klikte het helemaal niet. "Toen ik terug kwam uit Siberië, waar ik foto's had gemaakt in de strafkampen, heb ik geprobeerd hem te bellen, maar blijkbaar was hij niet geïnteresseerd, want ik heb nooit meer iets van hem gehoord."

De Keyzer week met die expositie uiteindelijk uit naar het - eveneens Gentse - Caermersklooster. "Ik ging er na die episode van uit dat mijn S.M.A.K.-periode een

afgesloten hoofdstuk was. Toen *Trinity* klaar was en ik het voorstel kreeg om de expositie in de Parijse Bibliothèque Nationale in première te laten gaan, heb ik dan ook geen moment getwijfeld." Al heeft De Keyzer daar nu wel wat spijt van. "Pas later heb ik ontdekt dat Doroshenko ondertussen was opgestapt en dat het S.M.A.K. intussen in handen was van Philippe Van Cauteren, Hoets vroegere assistent. Die bleek wel geïnteresseerd in mijn werk, maar toen had ik mijn woord al aan de mensen van de Bibliothèque Nationale gegeven."

Oude meesters

Maar nu kan De Keyzer, weliswaar met een jaar vertraging, *Trinity* toch nog aan het Belgische publiek laten zien. "Al was het wel wat puzzelen. Het Parijse museum is een oud gebouw dat qua decor perfect aansluit bij mijn foto's, die geïnspireerd zijn door de klassieke schilderkunst. Het S.M.A.K. daarentegen is een modern museum waarin dat soort schilderijen eigenlijk niet past. Daarom ben ik in verschillende klassieke musea zoals het Prado, het Louvre en het British Museum gaan kijken naar de kleuren die zij als achtergrond voor hun oude meesters gebruiken. Uiteindelijk zijn we zo uitgekomen bij een soort oud-groen, een bordeaux dat je vaak in pluchen zetels ziet en een kleur die in het vakjargon als imperiaal blauw wordt bestempeld. Vooral met die laatste kleur was het zoeken. De eerste poging was veel te fel en dus hebben we die ene expositieruimte helemaal opnieuw moeten laten verven. Pas achteraf bleek dat de klassieke musea heel dure verven gebruiken die in een heleboel verschillende lagen worden aangebracht. In het S.M.A.K. was daar vanzelfsprekend tijd noch budget voor, maar het resultaat valt, ondanks die beperkingen, heel goed mee."

De expositie in Gent is voor De Keyzer geen reden om het even wat rustiger aan te doen. Integendeel zelfs. De fotograaf heeft er net de laatste van zes trips richting Congo op zitten. Daar is hij aan de hand van een toeristische gids uit 1954

een heleboel koloniale infrastructuur gaan opzoeken om te zien of en hoe die de tand des tijds heeft overleefd. De foto's die dat opleverde, worden gebundeld in het boek *Au Congo Belge* dat in januari van volgend jaar in het Antwerpse fotomuseum wordt gepresenteerd. "Het was ongetwijfeld mijn moeilijkste project ooit", vertelt De Keyzer. "Congo is een ongelooflijk moeilijk land om te bereizen. Als ik mijn gedateerde reisgids mag geloven was het in 1954 blijkbaar mogelijk om het hele land met de auto te bereizen, maar daar is nu geen sprake meer van. De meeste wegen - als je ze nog terugvindt - zijn in een verschrikkelijke staat. Op logistiek gebied was het een nachtmerrie. Zeker voor iemand die eigenlijk niet graag reist. Elke reis opnieuw moet ik me opladen. Hoe veel ik ook de baan op moet - meestal ben ik zowat de helft van het jaar onderweg -, ik word het nooit gewoon. Ik herinner me nog levendig mijn allereerste reis naar India. Ik kon me geen hotel permitteren, het was er snikheet en er waren constant felle regenbuien. Ik heb toen echt de uren afgeteld, maar toen ik thuiskwam en mijn foto's begon te ontwikkelen wou ik direct terug."

Kustlijn afreizen

Fantastische foto's of niet, na zijn trips richting Congo heeft De Keyzer voorlopig even geen zin meer in (te) avontuurlijke bestemmingen. "Voor foto's over de Yakuza in Japan moeten ze me voorlopig niet bellen." (*lacht*) Daarom ook situeert zijn nieuwste project zich wat dichterbij huis. De komende maanden reist de fotograaf de Europese kustlijn af om te onderzoeken hoe in die landen omgegaan wordt met de stijging van het zeeniveau die de klimaatopwarming onvermijdelijk

met zich zal brengen. "Ik wil vooral de dreiging die daarvan uitgaat in beeld brengen", legt De Keyzer uit. "De kusten van Europa zijn altijd al dreigende plaatsen geweest. Vanuit de zee was altijd al gevaar te verwachten. Daarom ook ligt de kustlijn vol met verdedigingswerken. De stijging van het zeeniveau is trouwens niet de enige dreiging die vandaag vanuit zee komt. Denk maar aan de problematiek van de bootvluchtelingen die de oversteek naar het Europese vasteland wagen."

Binnenkort kan iedereen de foto's van mijn nieuwe project in hoge resolutie downloaden en vrij gebruiken. Er wordt tegenwoordig gewoon geen geld meer voor foto's betaald

Het project, dat de titel *Moments before the Flood* meekreeg, zou wel eens een mijlpaal in de fotografie kunnen worden. De Keyzer is namelijk van plan om alle foto's die hij voor het project maakt rechtstreeks en in hoge resolutie op het internet te gooien. "Telkens als ik nieuwe foto's maak, worden die op mijn site geplaatst. Daar kan iedereen, zowel particulieren als media, ze in hoge resolutie downloaden en vrij gebruiken." Een opmerkelijke beslissing, ingegeven door de ingrijpende veranderingen die de fotografiewereld ondergaat. "Er wordt tegenwoordig gewoon geen geld meer voor foto's betaald", legt De Keyzer uit. "Er zijn steeds minder kranten of tijdschriften die nog 100 dollar voor een foto willen betalen. De opkomst van de digitale fotografie heeft

van iedereen een fotograaf gemaakt. En dat die foto's minder van kwaliteit zijn, speelt geen rol, merk ik. Bij een artikel over varkens moet een foto van een varken komen. Of dat een goede of een slechte foto is, maakt niet meer uit."

Ook Magnum, het prestigieuze fotoagentschap waar De Keyzer sinds 1994 lid van is, ontsnapt niet aan die evolutie. "Er komen bij Magnum nauwelijks nog journalistieke opdrachten binnen en ook de vraag naar foto's uit het archief is gekelder. Daarom is het commercieel interes-

santer geworden om je foto's gratis ter beschikking te stellen. Op die manier zullen mijn foto's vaker gepubliceerd en door meer mensen gezien worden. Als daar dan één iemand tussen zit die graag een uitvergroot werk wil kopen of één iemand die een culturele opdracht voor me heeft, dan zijn de inkomsten die ik verlies door mijn foto's zomaar op het net te gooien gecompenseerd." Ook bij Magnum wordt trouwens over dat gratis-model nagedacht. "Magnum haalt nu al het overgrote deel van zijn inkomsten uit de verkoop van fotoboeken, de verhuur van exposities en grote culturele projecten. Maar voor de naambekendheid en het prestige van een fotoagentschap is het natuurlijk wel nog steeds belangrijk om in kranten en magazines op te duiken. Zeker nu we zien dat andere agentschappen als Corbis en Getty hun prijzen fors naar beneden halen, is het gratis online plaatsen van ons archief een reële denkpiste."

En De Keyzer gaat met *Moments before the Flood* nog een stapje verder. Op zijn site zul je niet alleen de foto's die hij maakte terugvinden, via Google Maps en Google Earth zul je ook de precieze plaats waar hij de foto maakte kunnen bepalen. "Die plaatsbepaling doen we heel precies. Je zult kunnen zien hoe ver ik van een bepaald object stond en vanuit welke hoek ik het heb gefotografeerd", legt De Keyzer uit. "Wie dat wil, zal dus een identieke foto kunnen maken. In theorie dan toch." (*lacht*)

Trinity nog tot 30 augustus in het S.M.A.K.

■ Een van de eerste beelden uit 'Moments before the Flood', het nieuwe project van De Keyzer.